

Groeiplan voor warmte

– een initiatief van provincies, gemeenten en
sector –

27 november 2015

De Provincies Gelderland, Zuid-Holland, Noord-Holland, en Limburg, Metropoolregio Rotterdam Den Haag, de Gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Nijmegen, Delft, en Ede, Stichting Natuur & Milieu, de warmtebedrijven Nuon, Eneco, EnNatuurlijk, en Stadsverwarming Purmerend, Alliander Duurzame Gebiedsontwikkeling en de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (hierna te noemen “de Partijen”) willen graag een bijdrage leveren aan de verduurzaming van de warmtevoorziening in Nederland. Het is duidelijk dat de CO₂ impact van de warmtevoorziening veel lager moet worden om de klimaatdoelen te realiseren.

Bij het verduurzamen en het efficiënter gebruik maken van energie is het belangrijk om zowel de vraag naar energie te verminderen alsook het aanbod te verduurzamen en optimaler in te zetten. Voor elektriciteit (en gas) is er reeds een grootschalige infrastructuur aanwezig die de gewenste transitie naar duurzame energie kan faciliteren. De transport- en distributienetten van warmte zijn echter nog niet voldoende ontwikkeld om ten volle te kunnen bijdragen aan de noodzakelijke energietransitie.

De Partijen hebben momenteel de zorg voor 300.000 aangesloten warmteklanten en hebben met elkaar de ambitie en plannen om het aantal warmteklanten in steden en glastuinbouwgebieden te laten groeien met 1,200.000 tot 1,500.000 klanten in 2040. Door te streven naar de inzet van duurzame warmte en optimaal gebruik te maken van aanwezige restwarmte tijdens deze transitie periode naar 2040 zien de Partijen in hun gebieden een potentiële CO₂ reductie van ca. 2 Mton/jaar door de inzet van warmtenetten. Dit is vergelijkbaar met de jaarlijkse bijdrage in CO₂ reductie van 19 miljoen zonnepanelen.

Een continue groei van klanten die duurzame- en restwarmte gebruiken, zorgt voor een groeiende bijdrage in CO₂-reductie en wordt bereikt door rekening te houden met de specifieke karakteristieken van de warmtesector en de diversiteit van warmtenetten. Het gaat daarbij specifiek om:

1. Het bieden van een prijsvoordeel aan de warmteklant.
2. Grote warmte transportleidingen (backbones) worden nutsvoorziening.
3. Ontwikkeling van warmtenetten door provincies, gemeenten en sector.
4. Doorontwikkeling van het marktmodel gefaseerd met de groei van de warmtenetwerken.

1. Het bieden van een prijsvoordeel aan de warmteklant

De grootste potentie voor verduurzaming van de warmtevoorziening is gelegen in de bestaande bouw. De te realiseren CO₂ reductie is onvoldoende om deze klanten te verleiden over te stappen op warmte. Daarvoor dient ook de warmte lager te zijn geprijsd dan het gangbare gasalternatief. Ervaring uit Denemarken leert dat bij een lagere prijs voor warmte (uit een warmtenet vergeleken met warmte uit gas), een sterke impuls wordt gegeven aan de transitie. Een manier om het speelveld meer recht te trekken is bijvoorbeeld via de energiebelasting. Door het gelijk trekken van de CO₂ grondslag voor de energiebelasting, (elektriciteit en gas) ontstaat er ruimte om de tariefstelling naar de klanten aanzienlijk te verbeteren (t.o.v. het gas alternatief).

2. Grote warmte transportleidingen (backbones) worden nutsvoorziening.

Om de landelijke duurzame energie en CO₂ doelen te realiseren zijn investeringen in de warmte infrastructuur nodig met een omvang van een Deltaplan. Een 'backbone' infrastructuur is nodig om in een gebied bestaande infrastructuur en nieuwe vraag en aanbod met elkaar te verbinden: een strategie van 'kralen rijgen'. Deze transportleidingen zijn kostbaar en moeten als eerste worden aangelegd terwijl de klantengroei de nodige tijd kost. Dat betekent dat de investeringsbeslissing genomen moet worden op de uiteindelijke capaciteit. Dit brengt investeringsrisico's met zich mee die de markt niet alleen kan dragen. Omdat deze warmtetransportleidingen in de visie van Partijen een openbare nutsfunctie hebben, ligt hier een rol voor de rijksoverheid om deze investeringen mogelijk te maken.

3. Ontwikkeling van warmtenetten door provincies, gemeenten en sector

De keuze voor welke combinatie aan maatregelen (isolatie, warmte, (bio)gas of all-electric) het meest effectief is per wijk (nieuwbouw en bestaand) dient gebaseerd te zijn op een analyse op de langere termijn waarin de meest kosteneffectieve en maatschappelijk gewenste energievoorziening wordt bepaald om CO₂ (en andere vormen van uitstoot zoals NO_x en fijnstof) te reduceren en de doelstellingen voor energiebesparing en hernieuwbare energie te behalen. Het type maatregelen bepaalt welke infrastructuur nodig is (verzwaren elektriciteitsnet en/of aanleg warmtenet). Inzicht in benodigde infrastructuur kan aan de hand van warmteplannen, die onder verantwoordelijkheid van gemeenten en/of provincies lokaal tot stand komen. Partijen verwachten van het Rijk de (financiële) mogelijkheden om die keuze te kunnen realiseren.

4. Doorontwikkeling van het marktmodel gefaseerd met de groei van de warmtenetwerken

Voor het marktmodel zien de Partijen drie verschillende rollen: productie-bron / transport / distributie-levering. Daarbij wordt onderkend dat zowel de aard als ook de schaal van warmtenetwerken anders is dan van de huidige (volgroeide) elektriciteits- en gasnetwerken en daarom vraagt om een integrale bedrijfsvoering over de hele keten. Om het draagvlak bij de eindverbruiker te versterken wordt een nieuw marktmodel ontwikkeld. Voor de implementatie van dat marktmodel wordt - rekening houdend met de schaal van het warmtenetwerk - een routekaart opgesteld. Zo zullen de komende jaren:

- steeds meer (duurzame en energie-efficiënte) warmtebronnen invoeden op het (hoge temperatuur en lage temperatuur) warmtenet parallel aan de groei van klanten,
- klanten steeds meer productdifferentiatie aangeboden krijgen (groene warmte, nul op de meter),
- verdere groei zichtbaar zijn van meerdere leveranciers met wijkmonopolies, alsook
- groei plaats vinden van non-discriminatoire toegang en gebruik van de grote (gesocialiseerde) transportleidingen.

De rijksoverheid zorgt voor condities zodat deze grote transportleidingen gerealiseerd kunnen worden. De warmtebedrijven kunnen de regie over de warmteketen op zich nemen om de levering van warmte naar de klanten zeker te stellen en vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Deze regierol over deze transportleidingen zal transparant en non-discriminatoire worden aangeboden aan alle marktpartijen om toegang tot en gebruik van deze transportleidingen zeker te stellen. Vanuit deze rol van onafhankelijk netbeheerder van transportnetten, kunnen grote professionele klanten, bijvoorbeeld tuinders, ook warmte terugleveren. Ook kan dit concurrentie tussen warmteproducenten stimuleren, en daarmee leiden tot lagere warmtepreizen.

Het aanbod en vraag voor realisatie

De Partijen realiseren een groei naar 1.150.000 warmteklanten in 2030 met doorkijk naar 1.500.000 warmteklanten in 2040. Hiervoor investeren de gemeenten en provincies in de benodigde processen om samen met andere stakeholders inzichtelijk te maken waar welke maatregelen het meest kosteneffectief zijn en werken zij een roadmap uit hoe deze transitie kan plaatsvinden. Warmtebedrijven realiseren de uitrol van warmtenetten in nieuwe en bestaande wijken en investeren in de transitie naar duurzame(re) bronnen. De rijksoverheid zorgt voor de

condities, zoals een goede CO₂ beprijzing, zodat de transitie kan plaatsvinden door groei van warmteklanten. Daarnaast zorgt de rijksoverheid voor het mogelijk maken van de realisatie van de warmte transportleidingen (backbones).

Vervolgstappen

De Partijen verwelkomen de verschillende lopende beleidsinitiatieven, zoals de evaluatie van de Warmtewet, de Uitvoeringsagenda van de Warmtevisie en willen graag hun visie en aanbod toelichten in een gesprek met de betrokken Ministers.

Partijen

Provincie Zuid Holland, Provincie Noord Holland, Provincie Gelderland, Provincie Limburg
Gemeente Amsterdam, Gemeente Rotterdam, Gemeente Nijmegen, Gemeente Ede, Gemeente Delft, Gemeente Leiden
Stichting Natuur & Milieu, Nuon, Eneco, EnNatuurlijk, Stadsverwarming Purmerend, Metropoolregio Rotterdam Den Haag, Alliander Duurzame Gebiedsontwikkeling, Nederlandse Vereniging Duurzame Energie